

نحوه تعیین ظرفیت واقعی بیمارستان‌ها در حوادث غیرمترقبه مهمترین وظایف بخش بهداشت در زمان بحران (بخش دوم)

۲- بهداشت خانواده

رفتار بهداشتی از عوامل موثر در پیشگیری از انتقال بیماری‌های ناشی از آب آلوده و امراض مربوطه است. یکی از عوامل شاخص در تامین آب سالم و عرضه خدمات بهداشتی، افزایش سطح بهداشت ساکنان آسیب دیده می‌باشد. اگر چه بکارگیری موارد بهداشتی در هنگام وقوع بلایا امری مشکل است، اما با ارزیابی، برنامه‌ریزی و اجرای درست، می‌توان به کارایی و کفایت برنامه‌های بهداشتی بسیار امیدوار بود. باید خاطر نشان ساخت که ارتقای کیفی امور بهداشتی نباید جایگزین تامین آب و خدمات بهداشتی مناسب شود. ترکیبی از علم و عمل و امکانات افراد جامعه و علم امکانات نهادهای مسئول به ارتقای سطح بهداشت جامعه خواهد انجامید. این ترکیب سبب خواهد شد تا افراد جامعه از دست یازیدن به رفتارهای مغایر با اصول بهداشتی خودداری کنند. ارتقا و افزایش امور بهداشتی موثر، بستگی به تبادل اطلاعات بین سازمان‌ها و افراد مصیبت زده دارد، که بدین ترتیب مشکلات بهداشتی، شناسایی و راهکارهای مقابله با این مشکلات طرح‌ریزی می‌شود.

میزان و مکان امکانات بهداشتی مورد نیاز و تعداد مهارت‌های پرسنل در هر سطح بر حسب شرایط مختلف، متفاوت است. حضور حتی یک زن در بین کارکنان بهداشتی یا نماینده‌ای از یک گروه بومی در بین کارکنان، دسترسی زنان یا گروه‌های اقلیت را به خدمات بهداشتی بطور چشمگیری افزایش می‌دهد.

اهداف بهداشت خانواده:

- مشکلات و مسائل احتمالی که پس از بحران در مقوله بهداشت خانواده رخ می‌دهد.
- انجام مراقبت‌های مامایی برای مادران باردار هنگام بحران و پس از آن.
- کمک به زایمان به دنبال وقوع بلایا (زمانی که امکان دسترسی مادران به تسهیلات مجهز مامایی وجود ندارد).
- انجام مراقبت‌های لازم در مورد کودکان مبتلا به اسهال یا عفونت‌های تنفسی هنگام بحران و پس از آن.
- نحوه تغذیه کودکان کمتر از ۶ سال و بخصوص شیرخواران در هنگام بحران.
- انجام مراقبت‌های لازم برای کودکان کمتر از ۶ سال.
- نحوه ارائه خدمات تنظیم خانواده پس از طی شدن دوره حاد بحران.
- شناسایی کودکان مبتلا به سوء تغذیه و ارجاع آن‌ها به پزشک پس از فاز حاد بحران.
- ارائه سایر خدمات بهداشت و خانواده مثل توزیع مکمل‌های غذایی ویژه کودکان (قطره آهن، مولتی ویتامین، شیر خشک و...)

۳- بهداشت محیط

فعالیت‌های بهداشت محیط در راستای کنترل عواملی از محیط زندگی می‌باشد که بر روی سلامت جسمی، روانی و اجتماعی انسان تاثیر می‌گذارد؛ که اهم آنها عبارتند از:

- معیارهای انتخاب محل بهسازی سرپناه‌ها، مکان‌یابی سرپناه‌ها پس از بحران.
- نحوه ایجاد توالیهای صحرائی و حمام پس از بحران.
- نحوه دفع صحیح زباله و فضولات پس از بحران.
- نحوه کنترل و نظارت بر تامین آب آشامیدنی سالم پس از بحران.
- نحوه کنترل ناقلین و جانوران موذی پس از بحران.
- اقدامات ایمنی در محل‌های کار قبل و پس از بحران.
- نحوه نظارت بر دفن اجساد و لاشه‌های حیوانی پس از بحران.
- نحوه ضدعفونی، گندزدایی و سمپاشی در صورت لزوم پس از بحران.
- نحوه نظارت بر بهداشت مواد غذایی و اماکن تهیه و توزیع مواد غذایی پس از بحران.

تجزیه و تحلیل تاثیرات واقعه و برنامه تامین آب به نوبه خود بسیار حیاتی است و در صورتی که نتوان مشکل را به درستی مشخص کرد و آن را شناخت، تصمیم‌گیری صحیح بسیار مشکل و در پاره‌ای از مواقع غیر ممکن خواهد بود. آب مایه‌ای حیاتی است که برای آشامیدن، پخت و پز، بهداشت شخصی و عمومی مورد استفاده قرار می‌گیرد. در حادثه‌ترین شرایط ممکن است به علت کافی نبودن آب آشامیدن نیازهای فیزیولوژی انسان رفع نگردد و تحت این شرایط میزان آب آشامیدنی برای بقا انسانها باید به عنوان اساسی‌ترین مساله مورد توجه قرار گیرد. با این همه در اغلب موارد، مشکلات بهداشتی مربوط به تامین آب به صورت کاهش سطح بهداشت عمومی و نیز مصرف آب‌های آلوده، نمود می‌یابند و محل استقرار آب‌های مورد استفاده عموم باید نزدیک به مراکز مسکونی باشد تا حداقل نیازهای مربوطه به سهولت مرتفع گردد.

- برای هر شخص در روز می‌بایست حداقل ۱۵ لیتر آب در نظر گرفته شود.
- جریان آب در هر محل جمع‌آوری، می‌بایست حداقل ۰/۱۲۵ لیتر در ثانیه باشد.
- حداقل، یک محل استفاده از آب برای هر ۲۵۰ نفر باید در نظر گرفته شود.
- فاصله محل مسکونی تا محل جمع‌آوری و یا استقرار منابع آب نباید حداکثر بیش از ۵۰۰ متر باشد.

